

Södertörnsekologernas groddjursprojekt 2008

Bilaga 8: Tyresö kommun



Södertörnsekologerna
Kommunal naturvårdssamverkan

Södertörnsekologerna är ett samverkansforum för nio kommuner på Södertörn med omnejd.

Rapporten redogör för resultat från ett projekt som är finansierat av Stockholms Läns Landsting och de medverkande kommunerna.

Projektledare, redaktör: Susann Östergård (Stockholms stad).

Projektgrupp: Britta Ahlgren (Botkyrka kommun), Erik Wijnbladh (Haninge kommun), Nicklas Johansson, Thomas Strid och Tiina Laantee (Huddinge kommun), Mikael Essmyren (Nykvarns kommun), Gun Svedman (Nynäshamns kommun), Maria Kavcic och Karina Hälleberg (Salems kommun), Gunilla Hjorth (Stockholms stad), Bo Ljungberg och Bjarne Tuttunen (Södertälje kommun) samt Göran Bardun (Tyresö kommun).

Fälтарbetet har utförts av Ida Ahlbeck och Sebastian Bolander.

Författare: Sebastian Bolander och Södertörnsekologerna.

Expertkontakter: Torbjörn Peterson, Stefan Lundberg (Naturhistoriska Riksmuseet), Joakim Pansar och Mats Nordin (Länsstyrelsen i Stockholms län), Isak Isaksson (Naturskyddsföreningen), Mattias Sterner (Länsstyrelsen i Dalarnas län), Cecilia Journath-Pettersson och Daniel Gustafson (Länsstyrelsen i Örebro län) m.fl.

Läs mer om Södertörnsekologerna på www.sodertornsekologerna.org.

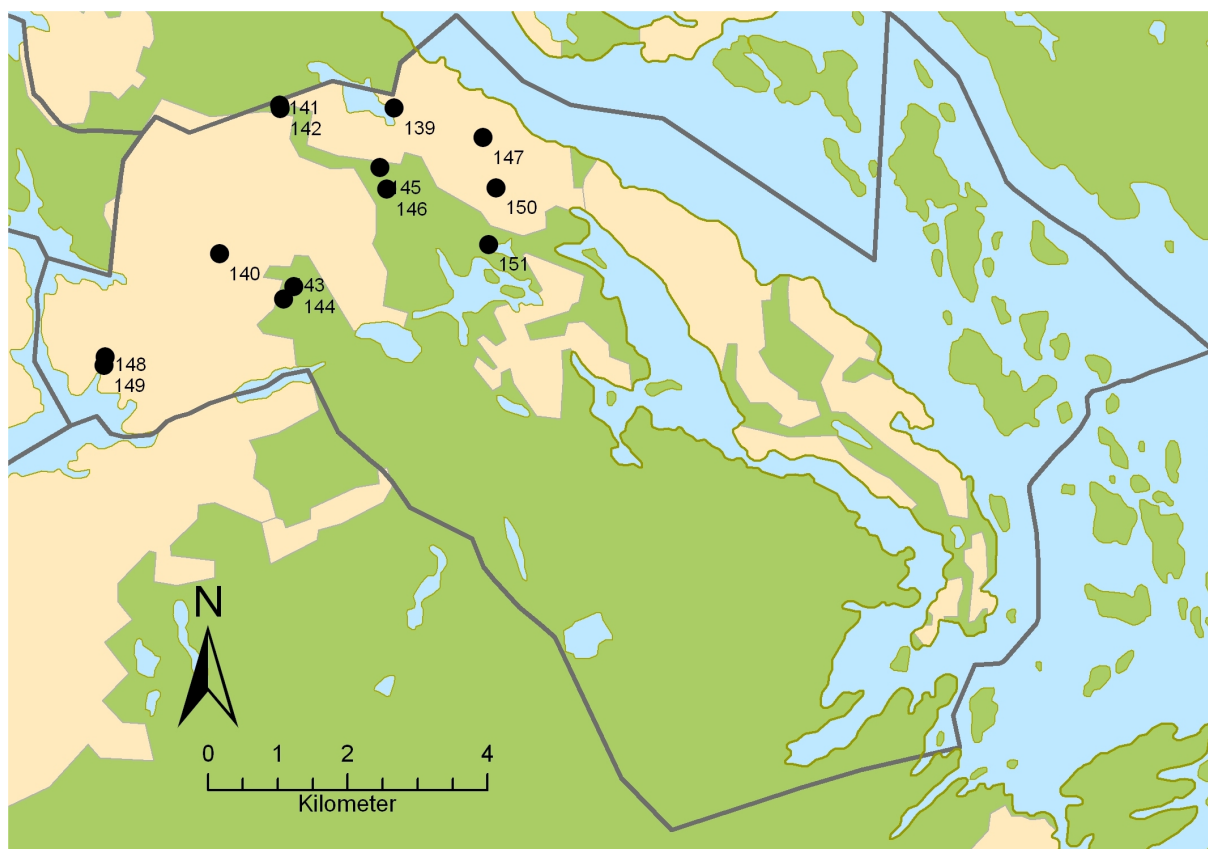
Fotografierna på framsidan visar inventerarna, Sebastian Bolander och Ida Ahlbeck, med större vattensalamander. På bilden högst upp, till höger, syns paddor och nedan, till vänster, är en larv av större vattensalamander. Fotografiet på Sebastian Bolander är taget av Ida Ahlbeck och de övriga bilderna är tagna av Sebastian Bolander.

Utgivningsår: 2009. **Version:** 1: 2009-04-28.

ISSN: 1651-856X.

Rapporten finns som pdf på Södertörnsekologernas hemsida.

Tretton groddjurslokaler inventerade i **TYRESÖ KOMMUN 2008**



INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Tretton inventerade groddjurslokaler	3
Inventerade vattentyper	3
Påträffade arter	3
Hot och behov av åtgärder	5
Inventerade lokaler	6
ÖRINGESJÖN – STRANDEN	6
FARMARKÄRRET	6
TYRESÖ GOLFKLUBB – NORRA DAMMEN	7
TYRESÖ GOLFKLUBB – SÖDRA DAMMEN	8
BARNSJÖN	9
KÄRRET VID BARNSJÖN	10
KOLARDAMMEN - NORRA	11
KOLARDAMMEN - SÖDRA	12
KARPTJÄRN	13
FORNUDDSPARKEN - NORRA	14
FORNUDDSPARKEN - SÖDRA	15
DROPPEN	16
FATBUREN	17
Samlad tabell	19



Bilderna visar de groddjur som finns i Nykvarn. Från vänster ses vanlig padda (*Bufo bufo*), åkergroda (*Rana arvalis*), vanlig groda (*Rana temporaria*), större vattensalamander (*Triturus cristatus*) och vanlig vattensalamander (*Triturus vulgaris*). Fotograf: Sebastian Bolander.

Fotografier av Sebastian Bolander.

Kartillustrationer sammanställda av Göran Bardun, Tyresö kommun (kommunkartan med alla lokaler) och Sebastian Bolander (illustrationerna för de enskilda lokalerna).

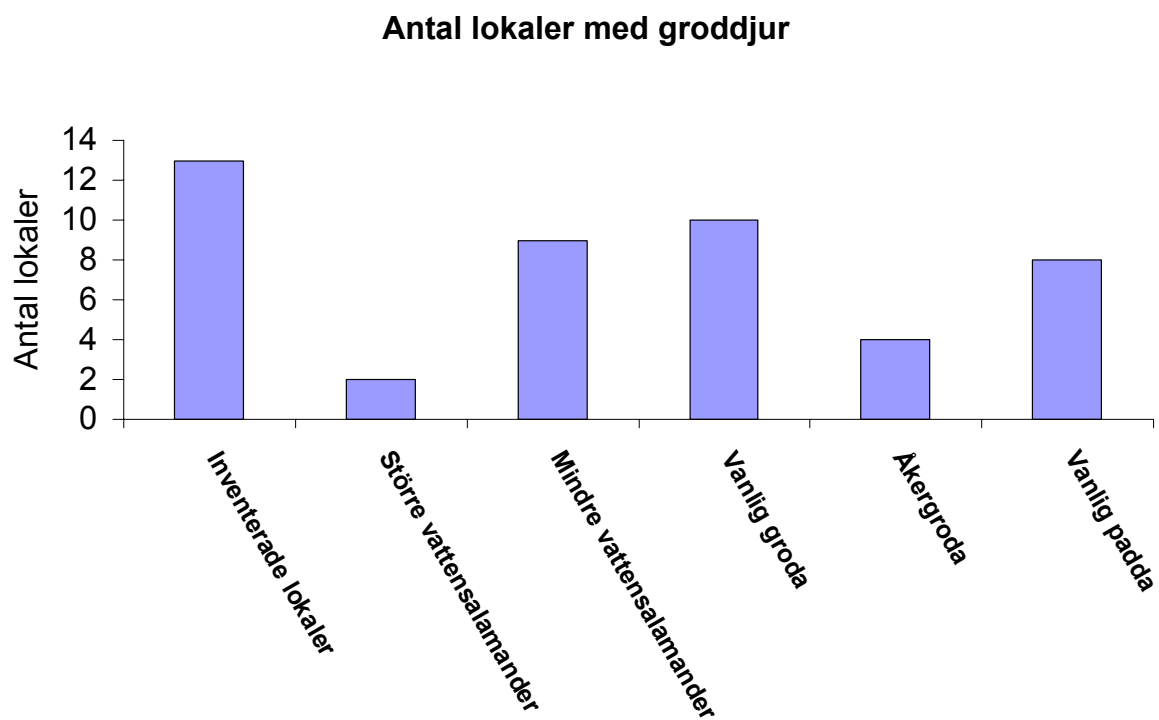
TRETTON INVENTERADE GRODDJURSLOKALER

inventerade vattentyper

Vattentyp	Antal lokaler	Namn
Sjö	4	Öringesjön stranden Barnsjön Karptjärn Fatburen
Naturligt öppet småvatten	1	Farmarkärret
Anlagt småvatten	7	Tyresö golfklubb (2 lokaler) Kolardammarna (2 lokaler) Fornuddsparken (2 lokaler) Droppen
Skogskärr	1	Kärret vid Barnsjön
Summa	6	

Påträffade arter

Art	Antal lokaler där arten påträffats				Vattentyp
	Adult		larv		
	Antal lokaler	Andel (%)	Antal lokaler	Andel (%)	
Större vattensalamander	2		1 Obs. larv obestämd Triturus-art		Anlagt småvatten (2 lokaler)
Mindre vattensalamander	9		1 Obs. larv obestämd Triturus-art		Sjö (3 lokaler) Anlagt småvatten (5 lokaler) Skogskärr (1 lokaler)
Vanlig groda	10		7 Obs. larv obestämd svanslös art		Sjö (2 lokaler) Anlagt småvatten (7 lokaler) Skogskärr (1 lokaler)
Åkergroda	4		7 Obs. larv obestämd svanslös art		Sjö (2 lokaler) Anlagt småvatten (2 lokaler)
Vanlig padda	8		7 Obs. larv obestämd svanslös art		Sjö (2 lokaler) Anlagt småvatten (6 lokaler)



Bilden visar större vattensalamander (nederst) och mindre vattensalamander (överst). Fotografi: Sebastian Bolander.

Hot och behov av åtgärder

Följande hot mot groddjuren finns på inventerade lokaler:

- Uttorkning av leklokaler
- Predation av fisk
- Biltrafik

Uttorkning av leklokaler – aktuellt vid Farmarkärret och Barnsjökärret

Två lokaler, Farmarkärret och Barnsjökärret hotades av uttorkning av de delar där groddjur påträffats.

Förslag till åtgärd: Lekvattnen restaureras eller djupare delar grävs där vattnet kan hållas kvar under hela groddjurens vattenlevande stadium. Vid restaurering eller modifiering av det befintliga lekvattnet är det viktigt att man ej gör ett för stort ingrepp, utan endast stör en del av lekvattnet. Organismer kan sedan ta sig från den ostörda delen till den modifierade och i viss mån återskapa den ursprungliga artsammansättningen. Lösningen kan även vara att anlägga nya dammar intill den befintliga lokalen.

Predation från fisk – aktuellt i sju vatten

Sju lokaler innehöll fisk vilket medför predation på adulter av salamandrar samt ägg och larver av groddjur.

Förslag till åtgärd: Anlägg fiskfria dammar intill de befintliga lekvattnen. Då det i dag på flera platser anlagts dammar av olika typer (bland annat groddammar), bör utförandet och resultaten av dessa studeras innan det bestäms hur och var den nya dammen skall anläggas.

Biltrafik – aktuellt på tre platser

På tre lokaler hotas groddjuren av trafiken under vandringen till och från leklokalerna.

Förslag till åtgärd: Genom att anlägga grodtunnlar och/eller ledstaket samt genom att sätta upp varningsskyltar på de aktuella vägsträckorna kan problemen minskas.

INVENTERADE LOKALER

ÖRINGESJÖN – STRANDEN

Id: 139

Position:

X: 6572612

Y: 1640291

Påträffade arter:

Mindre vattensalamander

Vattentyp:

Sjö

Hot:

Fisk som äter groddjur.

Groddjur blir överkörda vid vandring till och från lokalen.

Förslag till åtgärder:

Anlägg ett par groddammar intill sjön.

Anlägg grodtunnlar under bilvägen för att underlätta för groddjuren att vandra till och från lokalen.



Lokalbeskrivning:

Strandzon på Öringesjöns norra strand utmed Slumnäsvägen.

I vattnet växer vass, alar och kaveldun. I sjön finns fisk. Stränderna är flacka och lokalen är övervägande beskuggad. Stranden torkar sannolikt ut tidigt på sommaren men groddjurslarverna kan då följa vattnet ut i sjön. Övervintringsmöjligheter bedöms som mindre goda.

Det finns en större väg i närheten av lokalen, denna kan begränsa groddjurens möjligheter vid vandring till och från lokalen.

FARMARKÄRRET

Id: 140

Position:

X: 6570441

Y: 1637865

Påträffade arter:

Mindre vattensalamander

Vanlig groda

Vattentyp:

Skogskärr

Hot:

Nedskräpning.

Spridningsmöjligheterna till och från lokalen är osäkra.

Förslag till åtgärder:

Städa upp platsen.

Lokalbeskrivning:

Alkärr, utmed gångväg i barrskogsdominerat blandskogparti.

Lokalen är cirka 300 m² stor och 0,3 meter djup. I vattnet låg plast - presenningar - vid inventeringstillfällena.

Stränderna är flacka och lokalen är övervägande beskuggad. Intill lokalen finns ett villaområde.



TYRESÖ GOLFKLUBB – NORRA DAMMEN

Id: 141

Position:

X: 6572595

Y: 1638652

Påträffade arter:

Större vattensalamander

Mindre vattensalamander

Vanlig groda

Åkergroda

Vattentyp:

Anlagt småvatten

Hot:

Till synes ingen negativ påverkan.

Om dammen sköts på fel sätt kan detta ha en negativ effekt på groddjuren.

Förslag till åtgärder:

Se över skötseln. Det är viktigt att skötseln av dammen samt golfbanan, sköts på ett för groddjuren bra sätt.



Lokalbeskrivning:

Golfbanedamm på Tyresö golfbana norr om klubbhuset.

Lokalen är cirka 100 m² stor och 1 meter djup. I vattnet växer rikligt med vass, gäddnate och kaveldun. Stränderna är mestadels flacka och lokalen är marginellt beskuggad. Runt dammen finns kortklippt gräs. På den omgivande golfbanan växer enstaka lövträd. Runt banan finns barrskog.

TYRESÖ GOLFKLUBB – SÖDRA DAMMEN

Id: 142

Position:

X: 6572545

Y: 1638663

Påträffade arter:

Större vattensalamander

Mindre vattensalamander

Vanlig groda

Vattentyp:

Anlagt småvatten



Hot:

Till synes ingen negativ påverkan.

Om dammen sköts på fel sätt kan detta ha en negativ effekt på groddjuren.

Förslag till åtgärder:

Se över skötseln. Det är viktigt att skötseln av dammen samt golfbanan, sköts på ett för groddjuren bra sätt.



Lokalbeskrivning:

Golfbanedamm på Tyresö golfbana norr om klubbhuset.

Lokalen är cirka 30 m² stor och 1 meter djup. I vattnet växer rikligt med vass, gäddnate och kaveldun. Vid dammen finns ett pumphus. Stränderna är mestadels flacka och lokalen är ej beskuggad. Runt dammen finns kortklippt gräs. På den omgivande golfbanan växer enstaka lövträd. Runt banan finns barrskog.

BARNSJÖN

Id: 143

Position:

X: 6569825

Y: 1638809

Påträffade arter:

Vanlig padda

Vattentyp:

Sjö

Hot:

Fisk som äter groddjur.

Förslag till åtgärder:

Etablera vattenvegetation. Om fler arter visar sig finnas på lokalen bör groddammar anläggas intill sjön, där groddjur kan leka i skydd från fisk.

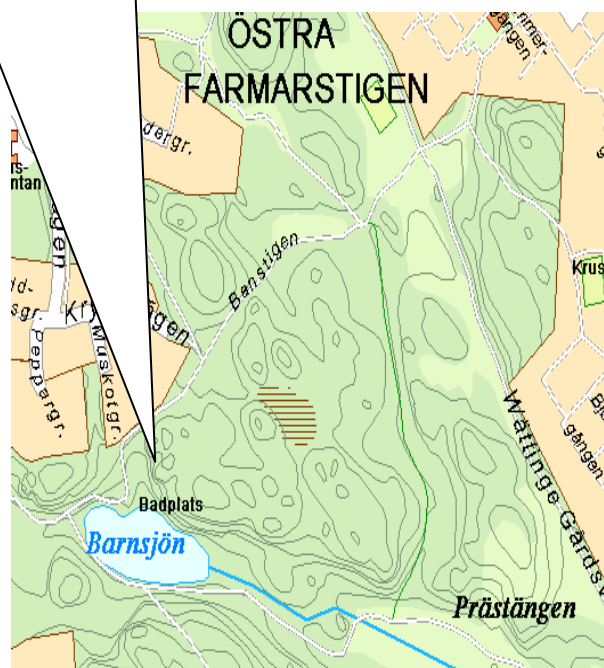
Lokalbeskrivning:

Skogssjö i barrskogsdominerad blandskog.

Norra stranden inventerades.

Vattnet är vegetationsfattigt. I sjön finns fisk som äter groddjur.

Runt sjön löper gångvägar och på norra stranden finns en badplats. Stränderna är mestadels flacka och lokalen är måttligt beskuggad.



KÄRRET VID BARNSJÖN

Id: 144

Position:

X: 6570012

Y: 1638946

Påträffade arter:

Inga groddjur påträffades.

Vattentyp:

Naturligt öppet småvatten

Hot:

Lokalen håller för lite vatten och fungerar i dagsläget inte som leklokal för groddjur.

Förslag till åtgärder:

Inga åtgärder anses nödvändiga.

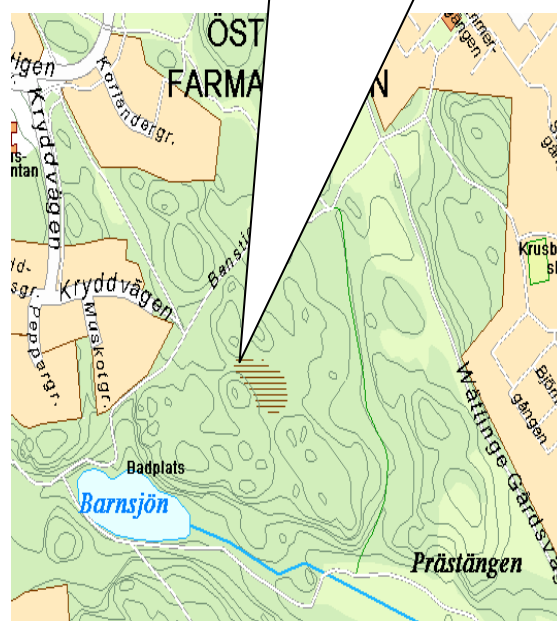
Lokalbeskrivning:

Tallkärr. Lokalen är cirka 50 m² stort och 0,3 meter djupt.

I vattnet växer lite starr samt mossa.

Stränderna är flacka och lokalen är övervägande beskuggad. Kärret är omgivet av barrskog, vitmossa, starr och skvattram.

I slutet av maj var kärret uttorkat.



KOLARDAMMEN - NORRA

Id: 145

Position:

X: 6571752

Y: 1640123

Påträffade arter:

Mindre vattensalamander

Vanlig groda

Åkergroda

Vanlig padda

Vattentyp:

Anlagt småvatten



Hot:

Fisk som äter groddjur.

Förslag till åtgärder:

Inga åtgärder anses nödvändiga.

Lokalbeskrivning:

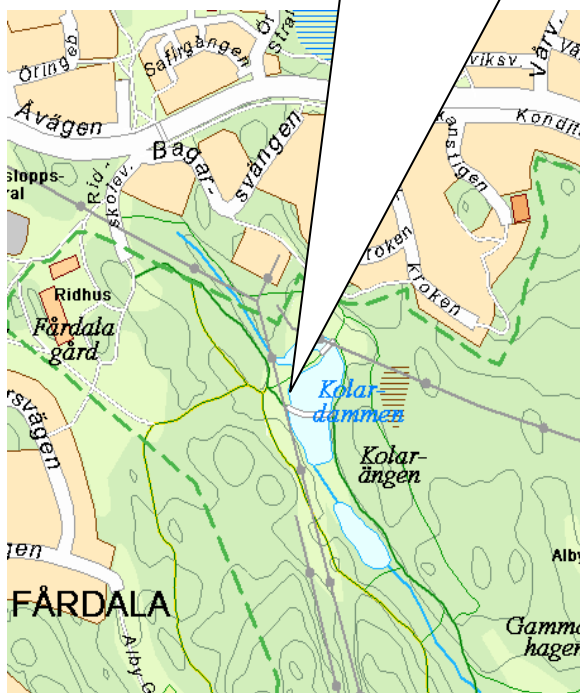
Biotopdamm, cirka 7000 m² stor och 1 meter djup.

Nordöstra stranden inventerades.

I vattnet växer kaveldun, säv och starr. I dammen finns fisk.

Runt dammen löper gångstigar och broar går över dammen. Stränderna är flacka och lokalen är inte beskuggad. I norr finns mindre gräsmark som maskinklipps.

I närområdet finns bostadsområde med punkthus och villor samt ett skogsområde med blandskog.



KOLARDAMMEN - SÖDRA

Id: 146

Position:

X: 6571447

Y: 1640223

Påträffade arter:

Mindre vattensalamander

Vanlig groda

Vanlig padda

Vattentyp:

Anlagt småvatten

Hot:

Tillsynes inga hot

Förslag till åtgärder:

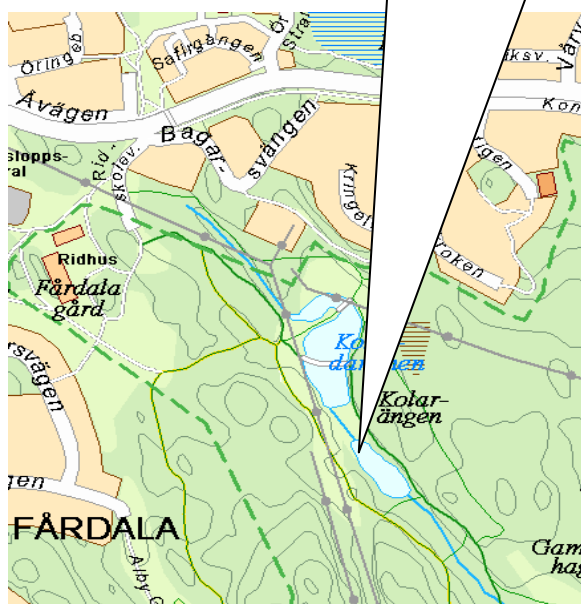
Inga åtgärder anses nödvändiga.

Lokalbeskrivning:

Sedimentationsdamm, cirka 500 m² stor och 1 meter djup.

I vattnet växer kaveldun och säv. Stränderna är flacka och lokalen är inte beskuggad.

Utmed dammen finns en gångstig och gräsmark som maskinklipps. I närområdet finns ett bostadsområde med punkthus och villor samt blandskog.



KARPTJÄRN

Id: 147

Position:

X: 6572230

Y: 1641579

Påträffade arter:

Mindre vattensalamander

Vanlig groda

Vanlig padda

Vattentyp:

Sjö



Hot:

Fisk som äter groddjur.

Förslag till åtgärder:

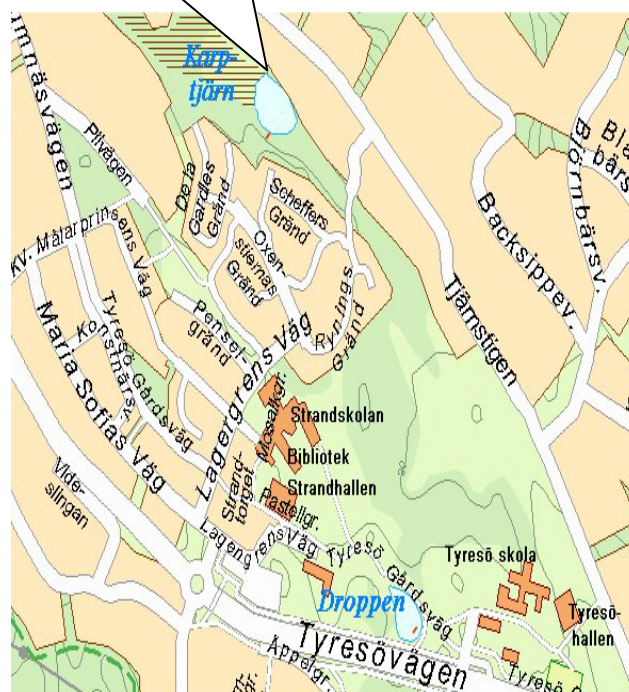
Anlägg ett par groddammar intill sjön där groddjur kan leka i skydd från fisk.

Lokalbeskrivning:

Sjö i blandskogsstråk. Norra stranden inventerades.

I sjön växer främst vass på gungfly ett tjockt vassbälte finns speciellt i nordväst. I sjön finns fisk.

Stränderna är delvis flacka, delvis branta och lokalen är måttligt beskuggad. I anslutning till sjön finns villaområden i både norr och söder.



FORNUDDSPARKEN - NORRA

Id: 148

Position:

X: 6568917

Y: 1636278

Påträffade arter:

Vanlig groda

Vanlig padda

Vattentyp:

Anlagt småvatten



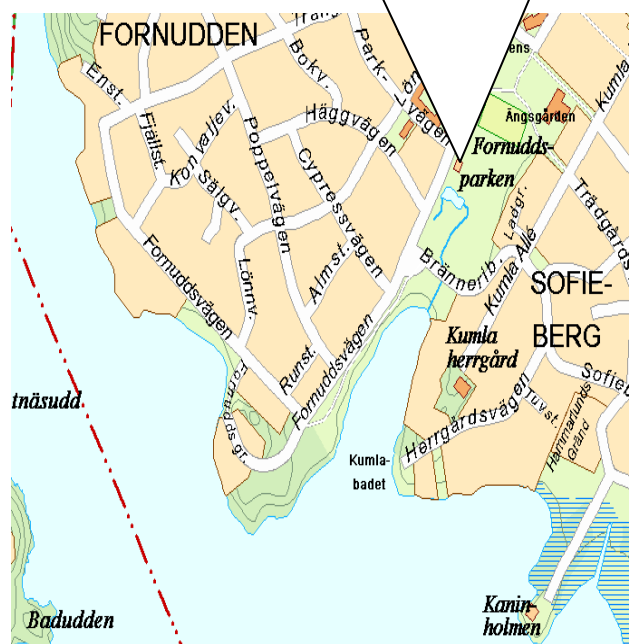
Hot:

Fisk som äter groddjur finns på lokalen. Trafik kan hindra groddjurens vandring till och från dammen.

Förslag till åtgärder:

Anlägg ett par groddammar i närheten, där groddjur kan leka i fred från fisk.

Anlägg grodtunnlar under bilvägarna som finns kring lokalen.



Lokalbeskrivning:

Parkdamm, ca 50 m² stor och 0,5 meter djup, i park med enstaka lövträd.

I vattnet växer vass, kaveldun, starr och rikligt med fintrådiga alger. I dammen finns fisk. Stränderna är flacka och lokalen är ej beskuggad. Gräsmarken runt dammen är maskinklippt. En gångstig löper förbi lokalen. I närområdet finns mestadels villaområden. Groddjurens vandring till och från lokalen begränsas något av biltrafik.

FORNUDDSPARKEN - SÖDRA

Id: 149

Position:

X: 6568789

Y: 1636269

Påträffade arter:

Vanlig groda

Åkergroda

Vanlig padda

Vattentyp:

Anlagt småvatten



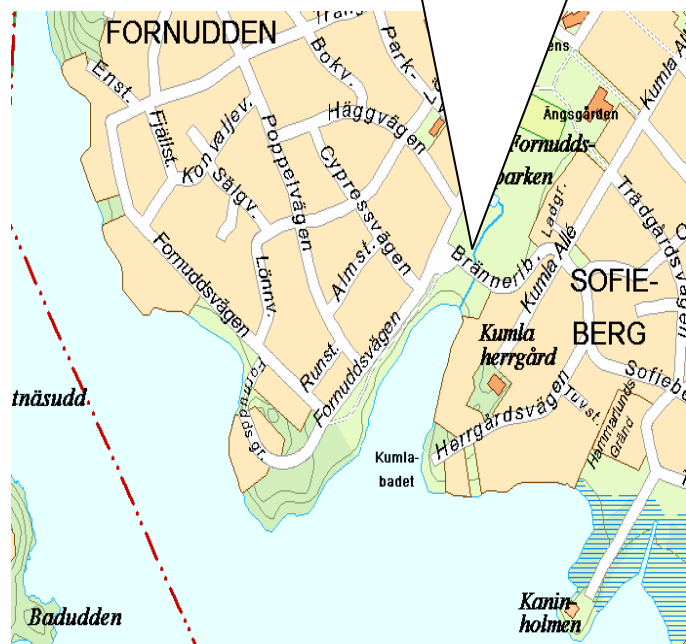
Hot:

Fisk som äter groddjur finns på lokalen. Trafik kan hindra groddjurens vandring till och från dammen.

Förslag till åtgärder:

Anlägg ett par groddammar i närheten, där groddjur kan leka i fred från fisk.

Anlägg grodtunnlar under bilvägarna som finns kring lokalen.



Lokalbeskrivning:

Parkdamm, cirka 75 m² stor och 1 meter djup, i park med enstaka lövträd.

I vattnet växer vass, kaveldun och starr. I dammen finns fisk. Gräsmarken runtom dammen är maskinklippt. Stränderna är flacka och lokalen är inte beskuggad. En gångstig löper förbi dammen. I närområdet finns mestadels villaområden.

Groddjurens vandring till och från lokalen begränsas något av biltrafik.

DROPPE

Id: 150

Position:

X: 6571521

Y: 1641791

Påträffade arter:

Större vattensalamander

Mindre vattensalamander

Vanlig groda

Vanlig padda

Vattentyp:

Anlagt småvatten

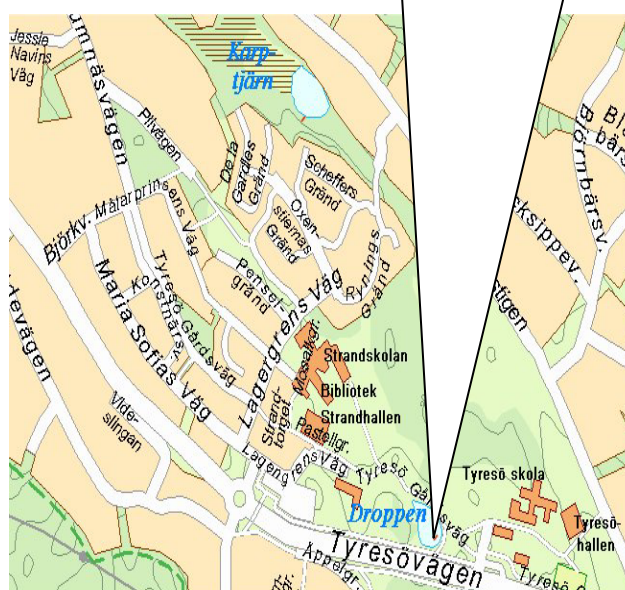


Hot:

I dammen finns fisk och kräftor, vilket har en negativ effekt på groddjur.

Förslag till åtgärder:

Ta bort fisk och kräftor från dammen, alternativt anlägg en groddamm där groddjuren kan leka i fred från fisk och kräftor.



Lokalbeskrivning:

Damm i tätort, cirka 100 m² stor och 1 meter djup.

Dammen är inhägnad. I vattnet växer kaveldun, starr och lite salix. I dammen finns fisk och kräftor. Stränderna är flacka och lokalen är måttligt beskuggad. I omgivningen finns vägar, en skola, allmänna byggnader, bostadsområden och gräsmark med blandskogspartier.

Spridningsmöjligheter till andra våtmarker bedöms som mindre goda, liksom övervintringsmöjligheterna som i söder begränsas av en bilväg.

FATBUREN

Id: 151

Position:

X: 6570707

Y: 1641710

Vattentyp:

Sjö

Påträffade arter:

Mindre vattensalamander

Vanlig groda

Åkergröda

Vanlig padda



Hot:

Fisk som äter groddjur.

Förslag till åtgärder:

Anlägg ett par groddammar intill sjön, där groddjur kan leka i fred från fisk.

Lokalbeskrivning:

Den nordvästra stranden av Fatburen inventerades.

I vattnet växer kaveldun och starr. I sjön finns fisk.

Stränderna är flacka och lokalen är marginellt beskuggad.

Stranden består av våt gräsmark och utmed stranden löper en gångstig. I omgivningen finns blandskog.



SAMLAD TABELL

Data om de lokaler som inventerades i Tyresö kommun. Tc =större vattensalamander, Tv =mindre vattensalamander, Rt =vanlig groda, Ra =åkergroda, Bb= vanlig padda, ob=obestämd. Obestämda groddjur (Ob) anges som stjärtlös groddjur (salamandrar) eller stjärtlösa (grodor eller padda).

ID	LOKAL	VATTENTYP	FÖREKOMST					ADULTA GRODDJUR								SPEL			ÄGG: SAMLINGAR			LARVER									
Nr	Namn		1=ja 0=nej					Maximalt antal vid besök								Förekomst eller ej (1/0)			Maximalt antal vid besök			Maximalt antal vid besök. Antal TC och Tv uppskattat m.h.a. 2-hävning samt visuell observation dagtid. Antal Rt, Ra och Bb uppskattat via visuell observation nattetid. Klasser: 0, 1-50, 51-100, 101-200, >200.									
			Tc	Tv	Rt	Ra	Bb	Tc	Tv	T ob	Rt	Ra	R ob	Bb	Rt	Ra	Bb	Rt	Ra	Bb	Rt	Ra	Bb	Tc	Tv	Stjärt- groddjur	Rt	Ra	Bb	Stjärtlösa groddjur	
139	Oringsjön stranden	Sjö	0	1	0	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
140	Farmarkäret	Skogskärr	0	1	1	0	0	0	8	0	9	0	0	0	1	0	0	>100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	>200	
141	Tyresö gk norra dammen	Anlagt småvatten	1	1	1	0	1	1	9	0	5	0	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	12 (osäker art)	12 (osäker art)	1-50	0	0	0	0	
142	Tyresö gk södra dammen	Anlagt småvatten	1	1	1	0	0	25	20	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
143	Bamsjön	Sjö	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	>50	0	0	1	0	0	0	0	0	0	-	-	-	0	0	0	>200	
144	Käret vid Bamsjön	Naturligt öppet småvatten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	0	0	0	0		
145	Kolardammen norra	Anlagt småvatten	0	1	1	1	1	0	>100	0	4	0	0	>25	1	0	1	>200	>100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	>200	
146	Kolardammen södra	Anlagt småvatten	0	1	1	0	1	0	>50	0	>100	0	0	0	1	0	1	>200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	>200	
147	Karptjärn	Sjö	0	1	1	1	0	0	11	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	>200	
148	Fomuddsparken norra	Anlagt småvatten	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	5	0	0	1	3	0	0	0	0	-	-	-	0	0	0	0		
149	Fomuddsparken södra	Anlagt småvatten	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	12	0	1	1	1	0	0	0	0	-	-	-	0	0	0	0	>200	
150	Droppen	Anlagt småvatten	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0	3	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
151	Fatburen	Sjö	0	1	1	1	1	0	5	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1-50	

Södertörnsekologerna är ett forum för regional samverkan mellan kommunerna Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Stockholm, Södertälje och Tyresö.

Södertörnsekologerna har sedan 1990 kartlagt växt- och djurarter, ekosystem och naturvärden samt på andra sätt arbetat med naturvård på Södertörn med omnejd.

År 2008 har Södertörnsekologerna med finansiering från kommunerna och Stockholms Läns Landstings miljöanslag inventerat groddjur på 151 platser.

Vanlig padda



Bufo bufo

Åkergröda



Rana arvalis

Vanlig gröda



Rana temporaria

Större vattensalamander



Triturus cristatus

Mindre vattensalamander



Triturus vulgaris



Regionplane- och trafikkontoret
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING



tyresö kommun



LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN